

LETI I.

Izhaja dvakrat na mesec.

Naročnina četrtoletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravljanje:

Ljubljana,
Karl Marks trg 2
(prej Turjaški trg)
kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Stev. 1.

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR

Proglas železničarjem Jugoslavije.

Osvobojenje delavcev je delo delavev samih...

(Marx.)

Sodružni železničarji!

Preživeli smo dolga leta, podobna sedmerim gladnim egiptovskim letom, letom brezpravnosti, gladu in mukotrpne življenja. Bila je to dolga vrsta let, bogatih obljud, da se nam za naše težko delo da poštena plača in pravice, dostenje današnjega človeka. Ali vse to so bile samo — obljuhe. Mesto izpolnjenih obljud smo dobili mizerne plače, s katerimi se ne more pokriti niti polovica življenjskih potreb; reakcionarno in nazadnjako pragmatiko, s katero so zmanjšane ali ukinjene mnoge prej pridobljene pravice; delavsko osobje je še vedno v polnem brezpravju in izven vsakega zakonskega statusa; gromadijo se šikane in niti, najmanjše naše potrebe se ne upoštevajo. Mesto, da se nam je v teku teh sedmih let zagotovila takšna eksistenza, kakršna nam pripada po teži in odgovornosti naše službe, se nas je pustilo popolnoma izognane. Naša onemoglost in starost, naše družine so jim malo mar.

Železničarji!

Skušnje celih teh let nas uče, da se z milostjo gospodov, ministra saobraćaja, niti kraljevske vlade, naš položaj tudi v bodočih sedmih letih ne bo izboljšal. Ko smo imeli po vojni močno železničarsko organizacijo, smo nekaj pomenili. Noros je toraj čakati kakšne milosti od zgoraj. Milosti ni bilo, niti je nikdar ne bo.

Železničarji!

Né tepe nas samo reakcija, ki vlada v tej državi. Eden vzrokov splošne reakcije in naše lastne bede ter suženjstva smo mi sami, naša lastna nezavednost in brezbržnost za svoje lastne interese. Mi smo v velikem številu gledali prekrižanih rok, kako lačna leta gredo in moré nas in naše družine. Naša malodušnost in neorganiziranost je pripomogla večjidel k temu, da je padel naš pravni in materialni položaj tako nizko. Mesto da smo bojevali vsestansko in vztrajno razredni boj vsaj za to, da bi obdržali naše prej pridobljene pravice, da bi obdržali naše plače vedno v enaki višini z naraščajočo draginjo, smo mi z našo nebojevnostjo omogočili, da nas je draginja prehitela do neznosnih in takoreč nemogočih višin. Mesto, da smo proti sprejetju takega reakcionarnega zakona o prometnem osobju vstali vsi, karor eden in izvojevali boljšega in modernejšega, smo dopustili, ne razburajoči se mnogo, da nas višja birokracija s takšnim zakonom obrezpravi in zavlada nad nami. Mesto, da vodimo živo in vztrajno borbo za sprejetje napredne moderne-socialne zakonodaje za delavsko osobje, mi omogočamo z našo apatijo, da se temu osobju — dvakrat trpinu — vsilijo zakonske verige, ki ga bodo popolnoma vklenile in zasužnile. Mesto, da vsi skupno, čvrsto organizirani, vodimo borbo za polno zavarovanje za slučaj bolezni, nesreče, invalidstva, starosti, brezposelnosti in da naša družina ne bo v stiskah in skrbih v slučaju smrti, se mi za vse to ne brigamo, ne borimo; in ker tega zavarovanja za vse to ni, smo v nevarnosti, ako nas te nesreče dolete, da nas čaka beraška palica. Z eno besedo: naša brezbržnost za samega sebe, naša neorganiziranost in slabost so precejšen vzrok naše mizerije in bič vedno hujše reakcije nas tepe. Temu je treba napraviti konec.

Železničarji!

Naša prokleta dolžnost mora biti, da oni vzrok naše bede, ki je v nas samih — naša brezbržnost za svoje lastne interese in naša neorganiziranost, iz naše srede izkoreninimo. Mi smo napram samim sebi, napram svojim rodinam, posebno pa napram svojim otrokom, obvezani, da najresneje skrbimo za svoje potrebe in da storimo vse, da se zadovoljijo naše zahteve. Naš proletarski ponos nam zapoveduje, da ako delamo težko in odgovorno, da ne smemo glodavati in biti brezpravni. Železnice tečejo le, ako delamo mi. Zavedajmo se tega! Ali skrb za nas ne smemo več prepustati drugim. Našo usodo moramo vzeti sami v svoje roke.

Železničarji!

Poglejmo okrog sebe: poglejmo v življenje ostalih najemnih delavcev v in izven države. Poglejmo in takoj se bomo prepričali, da vsi oni žive boljše od nas, bolj se jih spoštuje in večje imajo pravice. Poglejmo življenje železničarjev v drugih državah: Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške, Francoske itd., da ne govorimo o življenju onih v Rusiji, Angliji in Ameriki, ker so njihove plače trikrat večje od naših, se bomo takoj prepričali, da so vsi ti glede svojih vsestranskih pravic daleč pred nami. Zakaj in kako? Evo, zakaj: delavci in železničarji v drugih državah se čutijo drug k drugemu kot sodruži, so organizirani, skrbe za sebe in se borijo za stalno izboljšanje svojega položaja. Ne žive v nadah in ne spe, kakor mi. Resnično, tudi oni so nekoč živelki tako slabo, kakor danes mi, no, to je bilo tedaj in samo do tedaj, dokler so bili

neorganizirani in tako brezbržni, kakor mi v zadnjih letih. Njih položaj se zboljšuje dan za dnevom od tistega časa, odkar so razumeli potrebo skupnosti, odkar so se organizirali in potom organizacije začeli borbo za boljše življenje. Mi si moramo jih vzeti za zgled in mi moramo, da storimo takisto, in mi moramo stopiti na isto pot in iti po isti cesti.

Sodružni železničarji!

Rešitev iz dosedanja bede je mogoča samo tedaj in tako, ako na naši rešitvi delamo sami, ako se vsi organiziramo v eno enotno železničarsko organizacijo, potom katero bomo podnašali naše želje, naše zahteve in naše pravice na življenje. Ponavljamo: v eno enotno in razredno-bojevno organizacijo se moramo organizirati. Razdvajeni in raztopeni v nekoliko organizacij — tako je naša borba nemogoča in brezuspešna. Da nam ne more razvojenost in neorganiziranost prinesti nič dobrega, o tem smo se že nekolikokrat prepričali tekomp te preteklih sedmih let.

Dobro vedoč, da se lahko uspešna borba vodi samo potom ene in enotne organizacije, smo več nego leto in dan delali na tem, da se vse postopeč železničarske organizacije ujedinijo in takšno organizacijo ustvarijo. Za skupnost so bile povabljene vse poslužujoče železničarske organizacije, ali žalibog, niso se vse edzvale. V to enotnost se niso odzvale vse tiste organizacije, ki so želje in ustvarjene samo zato, da bi ovirale enotnost in borbo železničarjev. Te organizacije se ne bodo nikdar ujedinile, ker njihova vloga ni služba interesom železničarjev, nego interesom direkcijske birokracije in ostalih zastopnikov delodajalcev. Da to dokažemo, je dovolj, ako se spomnimo izdajalskih vlog, ki so jih vse te organizacije vrstile v vseh odločilnih momentih v naših dosedanjih borbah, v velikih železničarskih stavkah in akcijah.

Trudeč se za ujedinjenje smo kljub vsemu uspeli. Na srečo niso vse obstoječe železničarske organizacije bile izdajalske. Naši smo med njimi takšni, ki so imeli iste težnje in iste namere z nami, da se vse razcepljene železničarske sile ujedinijo in ujedinjene povedejo borbo za boljše življenje. Ujedinjenju pristopne organizacije so imele 24. in 25. novembra 1925 svoj Kongres Ujedinjenja in sklenile, da se ujedinijo v en enoten »Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije«. Organizacije, ki so bile za Ujedinjenje pristopne in so k njemu iskreno težile in se ujedinile, so sledeče: Železničarska strokovna in pravoverstvena organizacija Ljubljana; Splošna železničarska organizacija Maribor; Društvo sprevodnikov, Ljubljana; Društvo uradnih slug, Ljubljana; Prometna zveza Maribor; Savez željezničara, Zagreb; Savez bosanskohercegovskega željezničara, Sarajevo se priključi ujedinjeni organizaciji v kratkem času.

Od vseh imenovanih organizacij je ustvarjena samo jedna, razredno-bojevna in močna železničarska organizacija. Podobno so se združile delavske organizacije tudi drugih strok. Ostale organizacije (tri po številu) se niso hotele ujediniti, čeravno so bile povabljene; in to pomeni, da niso železničarske, da niso voljne služiti interesom železničarjev, nego da ostanejo tudi še nadalje nizke dekle direkcijske birokracije in Ministarstva Saobraćaja. S tem postopkom so one dokazale, da obstoje samo na škodo širokih železničarskih vrst. Proti tem škodljivcem moramo stalno voditi borbo onemogočavanja in iztrebljevanja. To storimo najuspešnejše tedaj, ko s splošnim pristopom ojačamo borbene vrste Ujedinjenega Saveza železničarjev Jugoslavije.

Železničarji!

Vaša organizacija je danes samo ena, ujedinjena in močna. Vaša dolžnost je, da to svojo organizacijo vzljubite, delate za njo in jo z Vašo agitacijo še bolj okrepite. Vsak od Vas, ki še ni član ujedinjene organizacije, naj to postane kakor najprej. Vsak od Vas mora kakor najprej postati podpora te velike in ujedinjene vojske, da bi bili tako njeni boji, ki si jih je predvzela, da jih vodi, uspešni in nam prinašali takšne koristi, kakoršnih vse želimo in tako zelo potrebujemo.

Sodružni železničarji!

Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije je vaša razredno-borbena organizacija. Poleg vsakodnevne borbe za vaše pravice in večji košček kruha bo on, skupno z ostalimi delavskimi razrednimi brati vseh dežel in celega sveta, vodil borbo tudi za konečno osvobocenje vseh potlačenih in brezpravnih. Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije je sestavni del Ujedinjenega delavskega sindikalnega Saveza Jugoslavije in Internacionale Transportne federacije in uživa njeni podporo, ki nam je vedno dragocena in zelo potrebna. Ujedinjeni Savez

železničarjev Jugoslavije se je postavil na stališče strankarske, nacionalne in verske neodvisnosti ter proletarske demokracije, s čemer je dana vsestranska možnost vsem železničarjem, da lahko postanejo člani in najzvestejši pristaši in najagilnejši sotrudniki. Pozivamo vas, da mu pristopite, da ga okrepite, da skupno povedemo borbo:

1. Da se železničarjem prizna tiste pravice, ki so priznane v ostalih naprednih državah; in to: pravico organiziranja, pravico borbe in stavke.
2. Da bodo plače in dohodki železničarskih delavcev in nastavljecev takšne, da pokrijejo vse potrebe eksistence posameznikov in rodbine;
3. Da se sprejme nova, napredna Pragmatika za nastavljenec, a ravnotak pravilnik za delavsko osobje;
4. Za popolno zavarovanje za slučaj bolezni, nesreče, invalidstva, starosti ter rodbine v slučaju smrti ali onemoglosti hranitelja;
5. Proti politični in socialni reakciji, za svobodo in zaščito delavskega razreda.

Železničarji!

Vaša usoda je v vaših rokah, vi ste kovači svoje sreče.

Vstopajte v Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije, jačajte njegove vrste. Citajte in širite svoj list »Ujedinjeni Železničar«, ki izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. »Ujedinjeni Železničar« je edini list, ki vas razume, ki vas brani in se hrabro zavzema za vas. Širite ga in jačajte njegove vrste.

V vsakem mestu, kjer še ni organizacije ozir. podružnice »Ujedinjenega Saveza železničarjev Jugoslavije«, je treba, da se ustanovi. Ustanavljajte takoj začasne podružnične odbore, ki naj takoj stopijo v stik s centralno organizacijo v Ljubljani, ki vam takoj da potrebna navodila za nadaljnjo delovanje. Naslov centrale je: Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije, Ljubljana, Karl Marks (prej Turjaški) trg 2, Železničarski dom.

Sodrugi železničarji, na delo, v organizacijo!

Železničarji, naprej, v organizacijo in na borbo za svoje pravice!

Zivelj Ujedinjeni Savez železničarjev Jugoslavije!

Zivela slga in razredna zavest železničarjev!

Zivelo strokovno ujedinjenje vsega proletariata!

Zivelj Ujedinjeni Delavski Sindikalni Savez Jugoslavije!

Zivela Internacionalna Transportna federacija!

Zivelj razredni osvobodilni boj združenega delavskega razreda!

Centralni odbor Ujedinjenega Saveza železničarjev Jugoslavije.

O delavskih organizacijah v splošnem.

(Iz referata na kongresu.)

Delaven človek ima stalno potrebo organizacije šele razneroma zelo kratko dobo. V dolgi dobi civilizacije, v času suženjstva in fevdalizma najdemo le redke, mimoidoče nastavke organizacij. Veliki prevrati od 1789 do 1848 in vsporedno uvajanje strojev v proizvodnjo so malega človeka osvobodili, t. j. ga oropali vsakstre soudeležbe na lastnini proizvodnjskih sredstev, pahnili ga v brezposesten sloj. V tem svojem novem odnošaju, je moral »osvobojeni« iskat stike z vsemi, ki jih je zadeba ista usoda. Ti »osvobojeni« so glavni znak novonastale dobe, dobe mezdnega dela. Nastopila je izrazito razredna družba posebnih in brezposestnih, delodajalcev in delojemalcev. Priljivo v drugi polovici pretečenega stoletja so delojemalci že pričeli spoznavati svoj položaj, čisto naravno samo razreden položaj mezdnega delaveca. Jelo jim je postajati očito, da je vsak posamezen mezdni delavec le državljan drugih vrst, da kot neorganiziran svojo delovno silo le slabu prida in si kot neorganizirane z različnim uspehom nabavi živiljenjskih potrebskih.

Temu trajnemu nedostatku odgovoril je mezdni delavec s trojnim načinom svojih organizacij. Organiziral se je politično, da zadoobi vpliv na zakonodajo, organiziral strokovno, da uveljavlja svoji delavni sili primereno eno, t. j. pove sam kakšno menjalno vrednost, izraženo v denarju, ima njegova delovna sila in organiziral se je kot konzument, da nabavi za najnižjo ceno najboljše blago.

V raznih časih in raznih državah meščanskega dela prisojali so delavci tem panogram svojih organizacij različno važnost. Najbolj razširjen je mazor, da morejo vse tri vrste organizacij dovesti delavski razred do zavajljenega cilja, t. j. do tega, da nadomesti delavstvo doslej vladajoči red privatne lastnine s socialističnim redom, v katerem bodo zemlja in vsa važna produktivna sredstva skupna last, na kar bo mogoče odpraviti mezdno delo. Upoštevalo se ob takih trditvah gotovo ni dejstvo, da pripušča meščanska država delavske organizacije le dolej, dokler ji niso kvarljive, t. j. dokler ne ogrožajo vladajoči meščanski gospodarski red. V tem trenutku bi nastopilo meščanstvo v zaščiti svojih interesov z razpoložljivimi silami. Tako se lahko zanesljivo sklepa, da mirne razvojne dobe v nobeni državi ne bodo preobrazile vladajočega dela.

Mnogo manj izgleda za takšen uspeh pa ima vsaka navedenih delavskih organizacij posamič, čeprav bi jih delavstvo gojilo v nemu in najboljšim razumevanjem.

Mogoče in dopustno je zamisliti, da sprito politične demokracije, ki smo je sedaj deležni, torej pri splošni volilni pravici, resuščno vsi pripadniki proletarskega razreda volijo v narodno skupščino samo razredno zavedne ročne ali duševne delavce. Gotovo bi po takih volitvah pripadlo delavskemu razredu devet

desetin vseh mandatov. Toda takšna poslanska zbornica bi ne mogla več meščanskemu razredu koristiti. Ne bilo bi več mogoče uveljavljati meščanstvu koristnih zakonov, zbornica bi postala odveč. Vladajoči razred bi jo poslal domov; če bi ne šlo zlepja, iti bi moralo zgrada, kajti kdor razpolaga z močjo, odmerjava tudi pravico. Pravica bo sigurno na strani manjšinskega meščanstva, dokler jo bo moglo uveljavljati s silo.

Mogoče in dopustno je zamisliti, da razredna zavest mezdnega delavstva, ročnega in duševnega, zorganizira vse industrijske in poljske obrate, jih proglaši nenadno kot skupno last, z najboljšim namenom skupne redovite produkcije in distribucije (razdelitve). Ali je težko ugantiti kako bodo odgovorili meščanski lastniki? Grozeli razlastitvi bi se uprli z vsemi razpoložljivimi sredstvi že zbog tega, da bi ne bili zednačeni v pogledu posesti z milijoni brezposestnih.

Slednji je možno in dopustno zamisliti, da razvita razredna zavest usmeri vse delavstvo k najuspešnejši konzumnii organizaciji. Mnogobrojne delavске prodajalne bi oskrbovale vse potrebnost delavstva. Delavstvo pride k lastni produkciji. Le še stroje in surovine je treba nabavljati pri privatni lastnosti. Pride zadnji korak. Producirati stroje in surovine v lastni režiji, v to se je treba polasti zemlje, ki daje vodne sile, rudokope itd. Zoper bi posesti razred zastavil razpoložljivo moč, da se ubrani neljubi razlastitvi.

Vendar vse navedene potežkoče v pogledu dosegla končnega cilja delavskega razreda ne plasijo več. Naravno in avtomatično mora po začrtani poti naprej, zakaj ovire le izpričujejo, da mora osvoboditev iz dobe mezdnega dela biti samo zasluga delavstva samega.

Že pred vojsko so delavske organizacije dosegle okrog 10 milijonov članov. Vendar se dotlej stremljenje delavstva osvoboditi se razrednega gospodarstva, še ne moglo imenovati svetoven pokret. Le tri četrtnine teh organizacij so bile razredno bojevne ena četrtnina pa razredno harmoničnih, t. j. za složno sodelovanje razredov. K poslednjim pričevanjam so narodne, katoliške, evangeličske, demokratične itd. organizacije. Pozajmili ni na žolte delavске organizacije, ki teoretično pravljajo razreden mir, toda, so pa praktično razredno bojevne, ker se borijo na strani meščanstva zoper interes delavstva.

Ne bilo bi opravičeno misliti, da so razredno bojevne organizacije vse po stopnji svoje notranje bojevitosti enotne. Že pred vojno so razredno bojevitost označevala v glavnem tri smernice. Najboljša je s tega vidika angleške organizacije. Ne more se o njih trditi, da hočejo strmolaviti kapitalističen gospodarski red, marveč hočejo ga samo zboljšati. Angleški delavec se hoče pomešati. Zlata ura in srebrna žlica sta mu postala priljubljena rekvizita kakor meščanu. Višje mezde in skrajšan delovni čas ob na-

glašanju najugodnejših gospodarskih odnosov so vodilne ideje angleškega dela. Vse to le v okviru kapitalističnega gospodarskega reda in mezdno delo. Strokovne organizacije bodo sindikalizem dovedle k zmagi, t. j. strmolaviti sedanjem razredno družbo, izvajale revolucijo, prevzele produkcijo in distribucijo ter vodile za tem celotno gospodarstvo. Državne oblike ne marajo nikake. Država jim pomeni vedno izkorjenjanje človeka po človeku in je zavoljo tega nemoralna človeška naprava. Nova družba bo brezdržavna, vodile in tvorile jo bodo strokovne organizacije. Da se ta oblika čimprej doseže, so najbolje sredstvo neprestani štrajki, ki razredno nasprotstvo čedljave bolj stopnjujejo in z generalnim štrajkom pripomorejo strokovnim organizacijam k zmagonosni revoluci.

V sredino med pravkar navedeni obliki delavskih organizacij spadajo socijaldemokratične organizacije. One so za odpravo kapitalističnega gospodarskega reda in za odpravo mezdnega dela, toda zgodi se mora to brez posebnih žrtv, premišljeno, polagoma. Najširša demokratična fronta naj vede preko gospodarske demokracije v socialno demokracijo. Socijalizem je po tej razlagi otrok demokracije. Doseči ga je sucesivno, brez revolucionarnega strmolavilja sedanjega kvarljivega reda, torej z neprestanimi socialnimi reformami. To strugo delavskoga pokreta imenujemo v Nemčiji reformizem, v Franciji posibilizem in v Angliji fabianizem.

Takšne so bile razredno bojevne delavске organizacije pred vojno. Na vse raznovrstne organizacije je vplivala vojna razkrajajoča, mesto da bi bile to vplivala na vojno preprečjujoče. Vojska organizacij ni pogazila samo številno, marveč tudi kvalitativno in idejno do desorganizacije in demoralizacije. Delavski organizacije so pričele reševati meščansko kapitalistično »četrtjavo«.

Kratek pojav. Vojska je rodila na Ruskem, še predno je splošno konfala, vsebinsko enotno razredno obliko delavskih organizacij. Ta uspeh je brezdvomno najjasnejša točka svetovne vojne. Ruski delavski pokret imenujemo komunističen, kakor da bi samo ruske delavске organizacije izhajale iz Komunističnega manifesta, ki sta ga napisala Marx in Engels. Ne, vse delavске organizacije, ki poudarjajo razredno stališče, izhajajo od tam. Toda seme, ki ga seje »Komunistični manifest« od leta 1847 naprej, je padlo v Rusiji na najnadovitnejša tla. Da vzklopiti to seme, v to je bilo rusko polje dovolj pravljeno. Treba je bilo samo še primerenega negotovja, toplotne in vlage, in seme se je razrastlo v krepko steblo. Tako je bilo mogoče, da so ruske delavске organizacije zase pobrali vso smetano, ki se je nabrala v dogodenih organizatoričnih poizkusih vsega ostalega delavstva. Ruske organizacije niso kakor angleške usmerjene samo v zboljšanje gospodarske strani delavskega razreda, marveč so splošen razredno bojevit pokret, in so kakor reformistične za obziren prehod iz kapitalizma v socializem in niso kakor sindikalne organizacije za odpravo države, temveč samo za odpravo razredne meščanske države, kar še omogoči ustanovitev delavskočetrtjave. Na Ruskem so vsa dnevna podrobna vprašanja motrijo z razrednega vidika ter so v presojo pojavov merodajni le velikopotezni cilji osvoboditve delavstva. — Iz povedenega je razvidno, da delavstvo v raznih državah voli zase one oblike organizacij, ki so zanj mogoče in zato najprikladnejše. Zamogoče in vsled tega najprikladnejše. Zavest se mora, da je razreden boj boj med interesni dveh činiteljev, kajih enega tveri razrednozavedno delavstvo, drugega pa meščanstvo s svojimi ogromnimi razredno neopredeljenimi in suženjskimi priveski. Razčinati je vedno z razmerjem moči, da nerazrastlo setev ne uduši že prvi mraz.

Kaj se dela v Beogradu?

A. Upokojenci-rentniki.

Parlamentu so predložene dvanajstine za čas od 1. decembra 1925 do 1. aprila 1926 in redni proračun za prihodnje budžetsko leto.

Mesto da bi se položaj upokojencev in aktivnih uslužbencov izboljšal, ga zoper zelo poslabša. Socialna zakonodaja se nekoliko spremeni ter ukinja davek na premog iz Slovenije, v korist državni železnic po Din 5. — na tono, ki se je plačeval v korist starih rentnikov in delavcev, ki bodo vsled tega izgubili zadnjo podporo.

Delavska zbornica je poslala naslednji protest, kateremu se mi železničarji pridružujemo:

V načrtu zakona o budžetnih dvanajstih je predlog, naj se oprostijo državne železnice doklad, ki jih plačujejo v podporni sklad za ponesrečence in invalidne ruderje v Sloveniji. Ti so imeli pravico do rent v iznosu mesečnih 20 do 40 zlatih kron. Te rente so vsled devalvacije denarja izgubili.

Iz gornjega skладa dobiva 2600 najbednejših invalidov po 150 do 200 Din mesečne podpore. Sedaj izgube še večji del te podpore.

Protestiramo proti temu nesocialnemu činu in prosimo podpore vso socialno čutno javnost. — Delavska zbornica, Ljubljana.

Upokojenci ne prosijo miločine, oni zahtevajo en del pravice, zahtevajo to, kar se jim konfiscirali podjetniki in država. (Med tem je bilo to vprašanje že ugodno rešeno in to v prvi vrsti vsled protestov iz Slovenije.)

B. Javni nameščenci.

Nove dvanajstine predvidevajo: »Javni nameščenci, kateri dne 1. decembra 1925 še nimajo dovršenih 10 let službe, zadobe pravo na osebno penzijo, kadar dovrše 15 let službe, ki se jim prizna za penzijo ter jim po tem času pripada 60% penzije, ki se nato za vsakega pol leta poveča za 1%, tako da zadobe po 35 letih službe polno penzijo.«

Vlada pravi, da je preveč mladih upokojencev, da se izdatki za pokojnine vedno povečavajo in da mora država vsled tega povisiti čakalno dobo za penzijo na 15 let.

Javni nameščenci, ki so dosedaj v veliki večini bili proti akcijam ter upali na to, da bo uprava ugodila njih prošnjam, so sedaj izprevideli, da na to mesto ne morejo več čakati in so sklicali končem novembra 1925 v Beograd konferenco zastopnikov vseh svojih organizacij, kjer bodo ukrepali o korakih, ki jih bodo poduzeli v dosegajoči pravici.

Železničarji pričakujemo, da bodo podvzeli res energične mere za varovanje svojih pravic in zboljšanje gmotnega položaja.

Redeni proračun za leto 1926/27 bo znašal okrog 12 milijard 900 milijonov dinarjev. Od tega odpade na prometno ministristvo 3.260.000.000 dinarjev, pa kljub temu še ne obsegata kreditov za izplačilo diference.

Izpremembe v generalni direkciiji. Dosedanji generalni direktor M. Ilić je vpojen, na njegovo mesto je imenovan dosedanji pomočnik Vlado Babović, za pomočnika pa je imenovan Franjo Požičani.

Istotako je upokojen beografski direktor (častni član, oziroma predsednik »Društva strojedyodij«) inž. Bona Popović ter mesto njega imenovan inž. Gjurčić.

Bona Popović je bil nam dobro znan po svoji reakcionarnosti, saj se je izjavil, da dokler bo on beografski direktor, taklik časa ne bo volitev delavskih zupnikov.

Društvo strojedyodij je dobilo sedaj iz Beograda uradno dovoljenje, da se priprevki za njih organizacijo službeno odtegnejo!!!

Državni prazniki.

Direkcija je izdača v svrhu izboljšanja delavskoga položaja in utrditve »ljubljanskega« ter spoštovanja do največjih svetkovine naslednjo okrožnico:

državna št. 199-VI.

Vsem edinicam!

Na izrazljivo vprašanje, oziroma predlog direkcije dobili smo sledenči odlok g. generalnega direktorja Fo. Br. 7995/25:

Centrala je tako poslala na ministrstvo protestno brzojavko z zahtevo, da se državni praznik plača ter se obrnila za posredovanje na centralni sekretariat radničkih komora in na Ujedinjeni radnički sindikalni savez v Beogradu.

Zahteve podružnic.

Iz občnih zborov, ki se vrše te dni, prihajajo centralni resolucije in zahteve, ki so vse več ali manj enake resoluciji, ki je bila sprejeta na občnih zborih podružnic in se glasi:

RESOLUCIJA

sprejeta na občnih zborih mariborskih podružnic dne 26. novembra in 27. novembra 1925 konstituirajo:

1. Da se delavcem do danes še niso izplačale diference za čas od 1. septembra 1923 do daeva prevedbe na urne plače in nastavljencem.

2. Da se urne plače ne regulirajo po še vedno veljavni ministarski naredbi dvakrat na leto.

3. Da se pošilja najboljši železničarji progovor delavcev na brezplačen dopust v zimi, ko nimajo nobene možnosti, za pošteno pridobivanje in vzdrževanje svojih družin.

4. Da do danes še ni razglašen rezultat volitev v upravne odbore bolniške blagajne in sklicana skupščina, ampak da gospodari v tej najvažnejši humanitarni inštituciji uprava sama brez vsake kontrole.

5. Da se zahtevo od delavstva praznovanje državnih praznikov, kateri pa se jim ne plati.

6. Da se vrše volitve v delavsko zbornico in da se pri tem izključuje od glasovanja železničarje.

7. Da se hoče uveljaviti reakcionalna Pragmatika in Delavski pravilniki ne da bi se zanimala mnenja železničarske organizacije ter tako ugrabiti zadnje pravice.

Konstituirajo vse to, železničarji, nastavljeni kot delavci, soglasno protestirajo proti takemu izrabljivanju in krivičnemu postopanju ter zahtevajo:

1. Da se sprejme v budžet za leto 1926/27 za vse železničarske direkcije potrebna vsota (za ljubljansko direkcijo 13,000,000 Din) za izplačilo diferenc delavcem ter enako potrebitno vsoto za izplačilo diferenc nastavljenu osobi in da se te diference takoj v začetku nove budžetne periode izplačajo.

2. Da se 1. januarjem 1926 regulirajo urne plače vsemu delavskemu osobi in pri tem vpošteva dejstvo, da je uprava že dve regulaciji urnih plač opustila.

3. Da se takoj ukinie pošiljanje progovornih delavcev pozimi na brezplačen dopust ter se v prihodnjem budžetu osigura zadosten kredit, da se enaki službi ne bodo več ponovili.

4. Da se takoj razglaši rezultat volitev v bolniško blagajno, sklice skupščina ter se upravni odbor konstituiira ter prevzame pokrovjanje najkasneje s 1. januarjem 1926.

5. Da se delavcem državnih praznikov, katerih praznovanje uprava izrecno zahteva kot največje svetkovine, plačajo, v slučaju dela pa da se jim plača čezurno delo.

6. Da se takoj uveljavlji zakon o zaščiti delavcev tudi za železničarje in da se ti udeleže volitve v Delavsko zbornico z aktivno in pasivno volilno pravico.

7. Da se delavcem takoj povrne krivično odlegnjani davek in to še pred 10. decembrom 1925 z obresti vred ter se delavskemu osobi povrnejo stare legitimacije.

8. Končno energično odklanjajo reakcionalne osnutke raznih pragmatik in delavskih pravilnikov ter izjavljajo, da si ne puste odvzeti nobene pravice več, ampak bodo znali najti pot za obrambo starih in pridobitev novih pravic. Za Pragmatiko in Delavski pravilnik se mora sklicati anketa delavskih zaupnikov in strokovnih organizacij.

9. Železničarji nalagajo centralnemu odboru »Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije« njegovo prvo dolžnost, da ukrene potrebne korake, da izdejstvuje doseglo gornjih zahtev.

Centrala bo ukrenila potrebne korake, da pribori osobju pravice, poziva pa vse železničarje, da gredo na delo za močno, enotno razredno bojevno organizacijo, ker: »Čim več moči, več pravic.«

Sramota.

Skozi cel mesec deževje, blato, da je osobje v njem plaval, pritisne hud mraz, sedaj sneg in železničar v bogati, zmagešlavni Jugoslaviji stoji raztrgan, razcapan v službi izpostavljen vsem nepričikam.

Cevljev ne dobi, dežnih plaščev, kožuhov in snežnih rokavcev ne pozna, nemški, italijanski železničar ga pomilujeta, uprava se smeje, saj »nema kredit«. Direktorji, načelniki, generalni direktorji dober pravnik plače po 5.000 do 10.000 dinarjev, oblečeni so le v bogato s kožuhino oblečene kožuhove, okrog 80 ministrov všeč pokojnino za težko 6 mesečno do enoletno delo, salonski vozovi, avtomobili služijo za prevoz raznih perećic, 6 milijonov dinarjev za vrže za reprezentančne cigarete ministrov.

Železničarje se ogoljujali za službeno oblike v letih 1913 do 1923. Za leto 1924

je niso dali. Par milijonov kredita je propadlo.

Železničar v Jugoslaviji ima pravo na čevlje in razne ugodnosti, a poglejte ga danes, ko ves izmognan, premražen in jetičen se stiska v raztrgane svoje enje, čisti kretnice, misli na lačno in bedno družino, ki čaka doma na kos kruha v mrzlih luknjah, on si pa tu nakopava zadnjo bolez, ki naj ga vrže v grob, ženo in odraslo deco pa vrže v blato življenja! Ali jo še kje pravica na svetu?

In ti obstoji v Jugoslaviji nacionalna železničarska organizacija, 30.000 članovaje, »zaupanje vživa povsode«, a razrednega boja noč, ker to je politika, tega ni treba, saj se da dosegči sporazum. Ali ti ljudje (njih voditelji) ne vidijo gornje bede?

Razreden boj obstoji in moramo delati na to, da naša prava stvar čimprej dosegže zmago.

Svetovni proletariat bo doznal, kako se godi železničarjem v Jugoslaviji, in naj to služi naši upravi v ponos, morda bo svetovni kapitalizem za te eddikal!

Ti, raztrgani, lačni železničar, ki si brez pravice, stopi v bojevne vrste, jačaj svojo falango, pripravljam se do boja, do zmage.

Zivel razredni boj!

Delavstvu v vednost.

Vsi delavci, ki so bili sprejeti v proviziski zavod in se jim prispevki ne odtegujejo, naj se takoj obrnejo na svojega računskega uradnika, ker mora prispevke odtegovati službenemu jedinicu. Te velja tudi za one iz delavnice Maribor, ki so se v četrtek na občnem zboru pri referentu informirali. Na direkcijski je vse v redu. Ako pa se to ne bi izvršilo, naj nam to takoj sporoč.

Ovo izdajstvo nezavisnih utjecalo je na radnike vrlo porazno. Dok je nama uspijelo već vrlo zamrli interes za organizaciju prilično oživiti, dotle je sada nastala jedna strašna pasivnost i nemar. Da vam slika naših pričika bude jasna izvješćujemo vas, da kod nas oživljuje sada neko staro i predratno sudruženje zanatljija, koje si je pored raznih humanosti zapisalo na barjak i slavu cara Konstantina i Jelene. Ovo smo društvo pokopali još pred ratom na našim tada borbenim savezom saobraćajnih i transportnih radnika, koji je barjak klasne borbe kod železničara u Srbiji podigao vrlo visoko, pa nas se danas u toliko više bolno doimlje, kada to učinimo društvo ponovno podiže svoju vodenu glavu. Mi se ne čemo dati smesti ni navalama neutralaca ni prodiranjem beskorisnih žutih organizacija. Naše je duboko i neostupno uvjereno, da nas spasiti može samo klasnoborbeni organizacija, koja je jedinstvena i prostire svoje djelatnost po svim mrežama naših pruga. Veselje se izvršenom ujedinjenju u Ljubljani mi čemo raditi na tome, da radnici u ujedinjenu organizaciju priđu, da je svojim organizovanjom u nju ojačaju. Nišlije.

Gadna posla!

Teško je nekako drugačije okarakterisati one čine i postupke, koje preduzimaju protiv ujedinjenja železničarskog klasnog pokreta oni mračni tipovi, koji se na samom kongresu onako kukači ponješe i najzad sa kongresa izdajnički dezertiraše. Za svoje izdajstvo nad interesima železničara treba im sada naći opravdanje. U iznalaženju tog opravdanja im mrska ni laž, ni kleveta, ni podvala pa ni načinjavna sredstva, samo, da bar za kratko vrijeme, svoj zločin zataškaju. Da bi opravdali izdajstvo — latiše se najugabnijeg posla.

Pred nama je zagrebački »Organizovani Radnik« od 29. oktobra o. g., u kojem drži ona neznanica i radikalni agent Bula Milutinović. Cijela prva strana tog broja »Org. Radnik« ispunjena je sa »izvještajem« sa Kongresa Ujedinjenja u Ljubljani. Mjesto da posle onako jednodušne osude cijelokupnog kongresa nad njihovim činima, koja su ravnala izdajstvu, zaštute i za uvijek iz sredine radničke iščeznu, ne, oni izdajničkim putem slijede i dalje. Cijeli jednu stranu tog lista oni ispunile lažima, podvalama i klevetama, e da bi i na taj način ušišili na povjerenju, koje im se svestranom otkazuju. Čast i poštenje pojedinih naših drugova, istina, činjenice, objektivnost, sve im to nije sveto, preko svega tog oni gaze i nabacuju blatom. Kad čovjek ove laži mora da se snebiva nad pokarenosću onoga, koji je kada da ih izlaze. Zaista su ti tipovi jedan strašan balast na ledjima radnika, mora, koja radnički pokret evo već godinama pritiše o zemlju i preći mu pravi pogled u njegove potrebe i način njegovih borbi. Sa ovakim gadnim sredstvima, kao što su kleveta i laž, mogu da se poslužuju samo gadni pokreti i još gadniji ljudi.

Evo primjera njihovih niskosti: u istom izveštaju oni kažu: »Bilo je prisutno 71 delegata, koji ništa drugo nisu znali, nego da dizanjem i spuštanjem ruku odobre sve ono što je režirao Krekić, Stanko, Bahun i kompanjaka. Što znači ovo: ni više ni manje već potcenjivanje onih mnogobrojnih prestavnika 4000 železničara, koji su i te kako dobro znali što čine i što im je činiti. Mnogi od delegata, kot ovo pročita, težko će se oteti opravdanom ogorčenju nad pokarenosću ovih kukavica. Mnogi će si poželjeti, e da bi se sa tim tipovima opet čim prije našao licem u lice, pa da proleterskom pesnicom s njima obračuna.

Nadalje u istom izveštaju imate i ovu drskost: »Iz Zagreba došla su četvorka u ime nekog »Saveza železničara«, koji u cijelom Zagrebu broji jedna pet članova. Nemamo volje dokazivati glupost ove laži, jer sa njezinom prozirnošću su na čistom svi oni, koji su čitali i prilike u Zagrebu poznaju, ali smjelo tvrdimo ovo: Savez železničara ima u Zagrebu isto toliko članova (ako ne i više) koliko i pisac citirane laži, pred kojima on ali stalno strahuje, e da mu jednog dana ne otmu i ono zadnjih nekoliko zabludjenika, koje on ovakim lažnim podvalama nastoji da održi oko sebe. Članstvo Saveza železničara tvrd je orah, i prije četvrti zube da polomiš, nego vočku da salomiš.

Pored citiranih laži u istome izveštaju nalazimo i ovakve epitetne kongresu: Kongres je bio komedija, kongres je bio cirkus, bio je izdajnički, delegati su bili sami štreberi itd. Pisac istog izveštaja

IZ NAŠIH OBLASTI, PODRUŽNICA I POVJERENIŠTVA.

Zagreb. — Odlučili smo, da u našem »Ujedinjenem Železničaru« redovno izvješćujemo o našim prilikama i sa njima upoznamo naši železničarsku javnost. Čim šire upoznavanje naših prilika vrlo je potrebno, i drugovi neka ne propuste našim izvještajima pokloniti nužnu pažnju. Valjda nigdje nije birokratija železničara osiljeno toliko, koliko Zagrebu. Železničar je ovde metnut pod noge. Biće tegoba najviše pogajanja službenike svih nižih kategorija. Teska služba, Šikane, nedrugarstvo, slabe plaće, to su zla koja vidljivo osjećamo. O sitnjim pakostima teško je izvestiti, jer tih ima toliko i tako raznovrsnih, da ih je teško nabrojiti. Za sada čemo samo napomenuti strogost, kojom se počelo operisati protiv nas, kao da je pitanje savjesnog obavljanja službe pitanje bifa i tortura, a ne pitanje sitoga trbuha i toploga odijela. Nema savjesnosti dok su nam prazne taške i kod kuće gladna familijska. Ministar Radojević je vrlo promašio, kad je preduzeo strogim naredbama i još strožijim postupcima prema službenicima rješavati valjanost našeg saobraćaja. Ovaj insinuaciju mi od sebe odbijamo i izjavljujemo, da će naš saobraćaj tako dugo hramljati, dok god će železničari biti ovako neopskrbljeni. Kad bi se g. Ministar toliko brinuo za red koliko za strogost nad osobljem, to bi mu bilo zahvalnije. Ministri i svim ostalim, koji ga u njegovoj strogosti tako revno pomažu, preporečujemo, da sa nama zajedno načine jednu turu do Koprivnice i sa nama zajedno legnu u one štale, koji se inače zovu kasarne za »zadmaranje« putujućeg osoblja. Sve te stroge naredbe prema nižem osoblju moraju se odmah izmjeniti i primijeniti nad onima, koji su za sva zla na željeznicu uvijek spremni nači zato krivice samo na nižim službenicima.

Radničko osoblje radione in ložione živi u stalnoj neizvjesnosti. Pravilnik o nagradama na povećanu produkciju još uvek nije sproveden u život, iako sa njime od radnika nitko ne simpatiše. Nadnice radničke se ne povisuju, već zaradijene premije se ne isplaćaju, vlada kaos i neizvjesnost. Na sve zahjeve, da se pitanje isplate zaradjenih premija i platne radničke regulije i saobrazi povijesnoj skupščini, uprava i Direkcija stalno nalazi izgovor o neimanju budžeta, neimanju nužnog odobrenja za isplatu i slično. Oduzeće legitimacije još nam se ne vraćaju. Radništvo se upravo vodi za nos. Taj kaos upotpunjuju još konfuzni nezavisi povjerenici, koji stalno nešto konferiraju, douškivaju, trabajuju u nekim svojim intervencijama kod »upravnih faktora«, a rezultata nikad i od nikud. Ova nemoć povjerenika, koju smo nazirjevali več kod njihovih izborov, jasnim nam je putokazom da je prije svega mužno stvoriti jaku i jedinstvenu organizaciju, a onda tek možemo očekivati pozitivnih koristiju od povjereničke institucije. Povjereniku konfuziju povećava još i žuti hrvatski radnički savez, koji se preko svojeg partiskog eksponenta in narodnog zastupnika Trnjara neumorno trudi, da bi u običajanjima nadicitirao nezavisi povjerenike in taj način zauzeo tlo u zagrebačkoj radioni, kao što mu je to djelomično uspjelo u ložionici. Ako povjerenici i nezavisi običajaju premiju, onda hrvatski radnički savez odmah običaje još i veću platu, a to opet ima za posljedicu, da nezavisi povjerenici svoja običanja licitiraju na još više. Ovo utrkivanje in nadmudrivanje na račun gladnih i obespravljivih radnika traje već nekoliko mjeseci. Jedni i drugi smatraju raju toliko natražnom i glužom, da će im povjerovati i poći za njima. Radnici ne polaze ni za jedinima, ni za drugima, jer su u jedne i druge izgubili svoje povjerenje, a nezavisi su na povjerenju potpuno unističili. Uvjerenja smo, da nas samo ujedinjena i jedinstvena organizacija može drugove izvještiti i oni su ovo ujedinjenje svesrdno pozdraviti. Za ujedinjenje i jedinstvenu organizaciju počelo se pokazivati općenitog interesa, pa se nadam, da će to ujedno imati za posljedicu uhvaćanje čvršćega tla za organizaciju i klasnu borbu medju beogradskim železničarima. A. L.

Niš. Ujedinjenje železničara, koje je izvrseno u Ljubljani 24. i 25. oktobra, sa strane svih nas bilo je željno očekivano i iskreno pozdravljeno. Težnja za ujedinjenjem bila je kod nas u toliko veća, jer smo uvjereni, da je sadanje naše veliko zlo samo posljedica rasciepa i medjusobnih borbi, što je svaku našu snagu potpuno uništilo. Uvjerenja smo, da nas samo ujedinjena i jedinstvena organizacija nećem boljim privesti može. Dok smo na stvaranju jedinstvene marljive radili i posljede održanog kongresa ujedinjenje popularizirali, dotle su naši žalosi neutralci rukama i nugama radili proti. U neutralcima doživjeli smo jedno gorko razočaranje. Dođe mi i naši članovi slični ih znali i dvojili unapred u njihovu iskrenost, ali je to razočaranje gorko za njihove člane i one radnike, koji su ujedinjenju težili, upravo zato, da bi im bilo omogućeno organizovanje i skupno ojačanje. Kad smo u O. Z. čitali kako se na Kongresu ujedinjenja ponješe i sa kongresom kukavčići prosto pobijego, snebjivanje radnika bilo je općenito. Razumije se, da su ih radnici radi ovog izdajstva očito osudili. Oni su sazivali nekoliko skupština radničkih (na koje se nitko odazvao nije), da bi svoje izdajstvo opravdali, ali uzatudili — radnici i svoj članstvo ih je listom ostavilo. Oni više nikoga nemaju.

